

هدف و ماهیت

این برداشت که پرستاری به معنای مراقبت کردن از بیمار است، تا حدودی درست می‌باشد. البته مراقبت تنها شامل تزریق یا پانسمان نمی‌شود بلکه با گذشت زمان و با پیشرفت علم و تکنولوژی، مراقبت پرستاران نیز علمی‌تر و پیچیده‌تر شده است و پرستاری در حال حاضر یک رشته علمی است و متخصص این رشته باید علوم بسیاری را فرا بگیرد و کاربرد آنها را در ارتباط با مریض بیاموزد.

از سوی دیگر باید توجه داشت که وظیفه یک پرستار تنها مراقبت از بیمار در بیمارستان نیست بلکه یک پرستار با مراقبت از افراد در تمام مراحل زندگی آنها از پیشگیری از بیماری‌ها گرفته تا مراقبت در هنگام بیماری و توانبخشی پس از بیماری سروکار دارد. زیرا بسیاری از بیماری‌ها ریشه در عادت‌های غلط و شیوه نادرست زندگی دارد.

برای مثال زمینه بسیاری از سکتته‌های قلبی از مدت‌ها قبل فراهم می‌شود و دلیل آن نیز نوع غذای فرد، وزن او و مقدار فعالیت بدنیش می‌باشد. حال این پرستار است که با آموزش‌های لازم در مورد نوع غذا، نحوه و مقدار فعالیت بدنی و نحوه جلوگیری از فشار خون و افزایش چربی سعی می‌کند تا از بیماری پیشگیری کند یا افراد را با علائم و اختلالات بیماری آشنا سازد تا بیمار به موقع و پیش از پیشرفت بیماری به دکتر مراجعه کند.

پرستار یک عضو مهم در تیم مراقبت بهداشتی است و دارای نقش‌های گسترده‌ای از جمله نقش مراقبتی، حمایتی، درمانی، هماهنگی، مشورتی، مدیریتی و تحقیقاتی می‌باشد. به این معنا که پرستار وظیفه مراقبت و حمایت از بیمار، وظیفه هماهنگی بین بیمار و پزشک و بیمار و خانواده بیمار (انتقال دهنده خواست‌ها و نیازهای بیمار یا مددجو)، مسوولیت مدیریت بخش (اولویت‌بندی برای رسیدگی به بیماران و تصمیم‌گیری به موقع در مورد بیماران اورژانسی)، وظیفه آموزش به بیمار در جهت تطابق با مشکلات و ناراحتی‌های پیش‌آمده و وظیفه تحقیق درباره روش‌های مراقبتی که اعمال کرده است و تحقیق بر روی نحوه کاهش تعداد روزهای بستری یک بیمار را بر عهده دارد.

پرستاری یعنی کمک به فرد سالم یا بیمار در درمانگاه یا بیمارستان برای انجام آن دسته از فعالیت‌هایی که سبب حفظ و ارتقای سلامت می‌گردد به نحوی که اگر فرد توانایی، اراده یا آگاهی لازم را داشت، می‌توانست آن فعالیت‌ها را بدون کمک انجام دهد.

در همین راستا پرستار وظایف خود را در قالب شش نقش درمانی، مراقبتی، حمایتی، هماهنگی، حفاظتی و آموزشی انجام می‌دهد.

بدون شک پرستار نقش اصلی را در مراقبت و پیگیری درمان بیمار دارد و همین امر بیانگر نیاز جامعه به پرستار مرد می‌باشد چون هر بیماری دوست دارد در بعضی از بیماری‌ها مثل بیماری‌های کلیوی یا داخلی توسط پرستار همجنس خود مورد مراقبت قرار گیرد.

در حال حاضر نیز در بیمارستان‌های دولتی، بخش اورولوژی (دستگاه کلیوی و مجاری ادرار) خانم‌ها توسط پرستار خانم و بخش اورولوژی آقایان توسط پرستار آقا اداره می‌شود و به نظر می‌رسد که در برخی از بخش‌های دیگر مثل بخش داخلی نیز باید این مساله تعمیم پیدا کند.

توانایی‌های مورد نیاز و قابل توصیه

در اینجا جسم‌هایی بیمار، روح‌هایی دردمند و روان‌هایی آشفته حضور دارند. در اینجا باید پذیرای مشکلات بسیار و پاسخگوی نیازهای بی‌شمار باشی. باید روزی ۸ ساعت در اطاق عمل با تمامی وجود در خدمت تیم پزشکی باشی. باید سال‌ها در بخش سرطان یا سوانح و سوختگی دردمندترین بیماران را مشاهده کنی و در حد توانت به آنها رسیدگی نمایی و در یک کلام باید عشق به هم‌نوع و ایثار و همیاری در ذره ذره وجودت خانه کرده باشی.

دانشجوی پرستاری باید عاشق انسان و انسانیت باشد تا بتواند در شرایط سخت و بحرانی حتی زمانی که خسته است یا آمادگی جسمی و روحی لازم را ندارد، به دیگران کمک کند. همچنین باید فردی منظم و دقیق باشد و بداند که نظم و سختگیری اساس کار رشته پرستاری است و از لحاظ درسی نیز لازم است که به زیست‌شناسی، شیمی و زبان انگلیسی مسلط باشد چون برای روزآمد بودن و اطلاع از آخرین دستاوردهای دانش پرستاری، لازم است که از مجلات و منابع علمی به زبان انگلیسی استفاده کند.

دانشجوی پرستاری باید از سلامت کامل جسمانی برخوردار باشد تا به یاری دید قوی بتواند کارهای ظریف و دقیق پرستاری را بخوبی انجام دهد و با شنوایی خوب صدای قلب را حتی اگر ضعیف باشد، بشنود. حتی داشتن قدی متناسب و عدم لکنت زبان یا لرزش دست در این رشته ضروری است. چون همین مشکلات به ظاهر کوچک، در کارایی یک پرستار بسیار موثر است.

پرستار باید بیش از هر چیز متواضع بوده و هدفش خدمت به مردم باشد چون کار در بیمارستان یک کار مشخص و کلاسه شده نیست بلکه پرستار در صورت ضرورت باید هر کاری حتی کاری که از یک فرد بیسواد نیز برمی‌آید، انجام دهد. یعنی قرار نیست که دانشجوی پرستاری پس از فارغ‌التحصیلی پشت استیشن بنشیند و دستور دهد بلکه باید در انجام هر خدمتی پیش قدم باشد.

همچنین لازم است که روابط عمومی خوبی داشته باشد چون پرستار نزدیکترین فرد به بیمار است و حتی بعضی از بیماران مشکل خود را به راحتی با پزشک در میان نمی‌گذارند اما با پرستاری که روابط عمومی خوبی داشته و توانسته است اعتماد بیمار را جلب کند، در میان می‌گذارند.

اطلاعات عمومی خوب در زمینه پزشکی برای یک پرستار ضروری است، چون پرستار پزشک دوم است و حتی دروسی که می‌خواند همان دروس پزشکی در سطح محدودتری می‌باشد.

پرستاری علم و هنر است برای همین یک پرستار باید علاوه بر دانش لازم، از آمادگی روحی و روانی، صبر و حوصله، روابط عمومی خوب و قدرت تجزیه و تحلیل بالا برخوردار باشد. به عبارت دیگر یک پرستار نمی‌تواند تنها با تکیه بر دروس دانشگاهی، در کار خود موفق شود بلکه باید از دانش خود در شرایط مختلف و متفاوت به درستی استفاده کند و این نیاز به قدرت تجزیه و تحلیل خوب، سرعت عمل و آمادگی روحی و روانی دارد.

پرستار با دردمندترین افراد جامعه در ارتباط است برای همین باید جسمی قوی و روحی توانا داشته باشد تا بتواند از عهده شب‌کاری یا کار در بخش‌هایی حساس و دشوار مثل I.C.U، C.C.U، بخش بیماران سرطانی یا بخش سوانح و سوختگی برآید و در ضمن دچار فشارهای روحی و روانی یا ناتوانی‌های جسمی نشود.

اما چرا با وجود سختی‌ها و دشواری‌های بسیار این کار، عده‌ای با عشق و علاقه در این زمینه فعالیت می‌کنند؟

پرستاران یک بیمارستان، عامل اصلی موفقیت یک بیمارستان هستند. یعنی اگر پرستاران یک بیمارستان خوب، کارآمد و دلسوز باشند، اکثر بیماران از آن بیمارستان راضی خواهند بود. چون بیشترین ارتباط بیمار با پرستاران می‌باشد و رضایت از پرستار مساوی است با رضایت از بیمارستان.

به بیان دیگر لبخند رضایت بیمار، شیرین‌ترین و دلپذیرترین هدیه‌ای است که هر روز به یک پرستار دلسوز و تلاشگر تقدیم می‌شود؛ هدیه‌ای که پرستار را به تلاشی پی‌گیر تر و بیشتر تشویق می‌کند.

امکان ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر

دوره کارشناسی ارشد پرستاری

فارغ‌التحصیلان دوره کارشناسی پرستاری، طبق ضوابط خاص، قبولی در آزمون ورودی و همچنین مصاحبه، در دوره دو ساله کارشناسی ارشد پرستاری پذیرفته می‌شوند. در این دوره ۲۶ واحد درسی (شامل دروس اصلی ۷ واحد، دروس تخصصی و الزامی ۸ واحد و دروس اختیاری ۱۱ واحد و ۶ واحد پایان‌نامه ارائه می‌گردد. دانشجویان در یکی از تخصص‌های آموزش پرستاری یا مدیریت خدمات پرستاری بیماری‌های جراحی و داخلی، پرستاری بهداشت جامعه، مدیریت آموزش پرستاری (و در آینده نزدیک پرستاری سالمندان) ادامه تحصیل می‌دهند.

فارغ‌التحصیلان کارشناسی ارشد در سطح بالایی تخصصی، امور آموزش، مدیریت خدمات پرستاری و ارائه خدمات بالینی، در دانشکده‌های پرستاری و مراکز مختلف بهداشتی درمانی خدمت می‌کنند. این فارغ‌التحصیلان باید قادر باشند امور مهم و مشکلات آموزش خدمات پرستاری و به طور کلی، بهداشت و درمان جامعه را مشخص و با تصمیم‌گیری و ایجاد تغییر برای اصلاح وضع موجود و ایجاد تغییرات مطلوب برنامه‌ریزی و آن را اجرا نمایند.

دوره دکترای پرستاری

دارندگان مدرک کارشناسی ارشد پرستاری طبق ضوابط خاصی، قبولی در آزمون کتبی ورودی و مصاحبه و گذراندن دوره آموزشی شامل ۲۵ واحد دروس اختصاصی، ۲۰ واحد رساله دکتری و امتحان جامع دکتری به دریافت درجه دکترای پرستاری نایل می‌گردند. این دوره در حال حاضر فقط در دو دانشگاه کشور دایر می‌باشد. دارندگان درجه دکترای پرستاری در حال حاضر امور برنامه‌ریزی آموزشی و پژوهشی، تدریس و تحقیق و مدیریت در سطوح بالاتر را در دانشگاه‌های علوم پزشکی (آزاد و دولتی) عهده‌دار می‌شوند.

آینده شغلی و بازار کار

در بسیاری از کشورها اولین خط ارتباط جامعه با سیستم پزشکی، پرستار است. چرا که پرستاران نسبت به دیگر افراد تیم پزشکی تعدادشان بیشتر است و در دسترس قرار دارند و اطلاعات بهداشتی درمانی آنها جامع می‌باشد.

در کشور ما نیز با این که پرستاران جایگاه واقعی خود را نیافته‌اند و در چند سال اخیر نیز با تعداد قابل توجهی فارغ‌التحصیل رشته پرستاری از دانشگاه آزاد و دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی روبرو هستیم اما هنوز مراکز بهداشتی درمانی به پرستارانی متخصص، مجرب و توانمند نیازمندند و در واقع بازار کار برای فارغ‌التحصیلان خوب این رشته وجود دارد.

پرستاران علاوه بر کار در بیمارستان‌ها و مراکز بهداشتی درمانی می‌توانند در صنعت برای مراقبت از سلامت و بهداشت کارکنان صنایع مختلف، در سازمان تربیت بدنی و مراکز ورزشی به عنوان یکی از اعضای اصلی تیم مراقبت پزشکی و در آموزش و پرورش فعالیت نمایند.

فرصت‌های شغلی یک پرستار بسیار وسیع و گسترده است و حتی یک پرستار می‌تواند بطور مستقل فعالیت نماید. یعنی می‌تواند با تاسیس مرکز بهداشت خصوصی به ارزیابی وضعیت سلامت افراد جامعه بپردازد یا مهدکودک دایر نماید.

درس‌های پایه رشته پرستاری

تشریح

فیزیولوژی

ایمونولوژی

بیوشیمی

میکروپ شناسی

انگل شناسی

آمار حیاتی مقدماتی

درس های اصلی رشته پرستاری

تغذیه و تغذیه درمانی

اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماری ها

روان شناسی اجتماعی

داروشناسی

زبان تخصصی

اصول و روش آموزش به بیمار

درس های تخصصی رشته پرستاری

اصول و فنون کاربرد احکام اسلامی در پرستاری

بررسی وضعیت سلامت

پرستاری بهداشت جامعه ۱، ۲، ۳

پرستاری بهداشت مادران و نوزادان و مراقبت های دوران بارداری و زایمان ۱ و ۲

بیماری های داخلی، عفونی و پرستاری مربوطه ۱، ۲، ۳ و ۴

پرستاری ویژه

پرستاری در فوریت ها

کودکان و پرستاری مربوطه ۱ (کودک سالم)

کودکان و پرستاری مربوطه ۲ (کودک بیمار)

بهداشت روانی ، بیماری ها و پرستاری های مربوطه ۱ و ۲

اصول مدیریت خدمات پرستاری

تاریخ و تحولات و اخلاق پرستاری

کارآموزی ۱، ۲، ۳ و